

Handlingsplan för arbetet med nationella minoriteters rättigheter

2023–2027

Sveriges fem nationella minoriteter är en del av det svenska kulturarvet. Kommunen ska arbeta med att skapa förutsättningar att skydda deras språk, kultur samt ge dem möjligheter att få sina röster hörda. I Hallstahammars kommun har sverigefinnar särskilda språkliga rättigheter eftersom kommunen ingår i finskt förvaltningsområde.

Mål och
budget

Strategi

Program

Hand-
lingsplan

HALLSTAHAMMARS
KOMMUN

Mål och
budget

Strategi

Program

**Hand-
lingsplan**

Beslutad av: Kommunstyrelsen

Datum och paragraf: 2023-05-15 § 112

Giltighetstid: 2023-2027

Revideringar och omarbetningar:

Dokumentet gäller för:

Dokumentansvarig: (befattning och organisatorisk tillhörighet)

Innehåll

Minoritetslagen	4
Utökade rättigheter för de nationella minoriteterna	4
Kommunens grunduppdrag	5
Rättigheterna regleras i flera lagar	5
Fokusområden år 2023–2027	6
Samråd med alla grupper	6

Mål och
budget

Strategi

Program

**Hand-
lingsplan**

Inledning

Den här handlingsplanen ersätter Handlingsplan för nationella minoriteter 2019–2021. Ambitionen är att få in arbetet, med de nationella minoriteternas rättigheter, i kommunens ordinarie verksamhetsplanering och styrprocesser. Planering, genomförande och uppföljning ska ske samtidigt med verksamhetsplaneringen och budgetprocessen. I handlingsplanen presenteras vilka fokusområden som är prioriterade år 2023–2027. Förvaltningarna kan på egen hand eller tillsammans med samordnaren, för arbetet med nationella minoriteter, identifiera vilka aktiviteter som går att genomföra kopplat till respektive fokusområde. Målet är att undvika dubbelarbete och utnyttja den kompetens som finns inom organisationen på bästa sätt. Kommunen ska arbeta med alla fem nationella minoriteter, men har ett särskilt ansvar för det finska språkets ställning. Kommunen får statsbidrag för som ska gå till de merkostnader som kommer när man ingår i finskt förvaltningsområde.

Minoritetslagen

Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen) har gällt i Sverige sedan januari 2010. Lagen beskriver vilka rättigheter som gäller i hela landet och inom de speciella förvaltningsområden som finns för finska, meänkieli och samiska. Samtliga kommuner och andra myndigheter är skyldiga att informera vilka rättigheter de nationella minoriteterna har, samt arbeta med insatser för att bevara språken levande. Barn och unga har utökade rättigheter att få utveckla sitt språk och sin kultur. Dessutom är kommuner och andra myndigheter skyldiga att ge minoriteterna inflytande över frågor som berör dem. Hallstahammars kommun ingår i förvaltningsområde för finska. Det innebär att sverigefinnar har utökade språkliga rättigheter och ska kunna använda finska både muntligen och skriftligen när de kontaktar kommunen. Kommunen ska också erbjuda barn- och äldreomsorg på finska.

Utökade rättigheter för de nationella minoriteterna

Från den 1 januari 2019 reviderades minoritetslagen och de nationella minoriteternas rättigheter stärktes ytterligare. Kommunerna och regionerna är till exempel skyldiga att anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Den svenska minoritetspolitiken syftar till att ge skydd för de nationella minoriteterna och att stärka deras möjligheter till inflytande, samt att stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande.

Mål och
budget

Strategi

Program

Hand-
lingsplan

Sveriges nationella minoriteter	Sveriges nationella minoritetsspråk
Judar	Jiddisch
Romer	Romani <u>chib</u>
Samer	Samiska
Sverigefinnar	Finska
Tornedalingar	Meänkieli

Finska, meänkieli och samiska har en historisk koppling till Sverige. Språken har geografisk anknytning till särskilda områden. Därav finns det förvaltningsområden för dessa tre språk. Jiddisch och romani chib har inte lika stark anknytning geografiskt och därför finns det inte förvaltningsområden för dessa språk.

Kommunens grunduppdrag

Kommunens arbete kräver samverkan inom och utanför kommunens organisation. Fullmäktiges och nämndernas mål utgår från de globala hållbarhetsmålen utifrån Agenda 2030. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret att samordna arbetet på ett strukturerat sätt. Vi samverkar och drar nytta av det arbete som nämnder och övriga aktörer gör enligt grunduppdraget. Handlingsplanen utgår från minoritetslagens krav. Den är även en del av kommunens hållbarhetsarbete där ett viktigt område är att arbeta med mänskliga rättigheter. Tillsammans med andra aktörer och de nationella minoriteterna kan kommunen hitta goda samverkansformer för att uppfylla lagkraven. Målet med handlingsplanen är att skapa en samsyn och långsiktighet i kommunens övergripande arbete med mänskliga rättigheter. Ett stort fokus ska ligga på att ge de nationella minoriteterna inflytande i frågor som berör dem. Samråd med minoritetsgrupperna sker för att skapa förutsättningar för demokratisk delaktighet och ge dem inflytande i frågor som berör dem.

Rättigheterna regleras i flera lagar

Målet med den svenska minoritetslagstiftningen är att ge ett grundläggande skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjlighet till inflytande, att arbeta mot diskriminering samt stödja de historiska minoritetsspråken och kulturerna så att de hålls levande. Det är särskilt fokus på barns och ungas utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket. Andra lagar, riktlinjer och styrdokument som fastställer de nationella minoriteternas rättigheter är:

- [Bibliotekslagen](#) (2013:801)
- [Diskrimineringslagen](#) (2008:567)
- [Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter](#) (2018:1197)
- [Läroplan för förskolan](#) (Lpfö 18)
- [Läroplan för grundskolan](#) (Lgr22)
- [Läroplan för gymnasieskolan](#) (Gy 2011)
- [Skollagen](#) (2010:800)
- [Socialtjänstlagen](#) (2001:453)

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Fokusområden år 2023–2027

Förvaltningarna kan på egen hand identifiera vilka aktiviteter som kan kopplas till respektive fokusområde. Det går också bra att ta hjälp av kommunens samordnare för nationella minoriteter vid planerings-, genomförande- och uppföljningsstadiet. Här nedan punktats fem fokusområden upp, vilka ligger till grund för arbetet med de nationella minoriteternas rättigheter under åren 2023–2027. Minoritetsperspektivet ska vara en naturlig del vid verksamhetsplaneringen, med särskild hänsyn till sverigefinnarnas rättigheter utifrån att kommunen ingår i finskt förvaltningsområde.

- Informations- och kommunikationsinsatser (inklusive utbildningar)
- Utveckla samrådsformerna
- Utveckla samverkan internt med förvaltningsspecifika arbetsgrupper och externt för att tillsammans skapa bättre förutsättningar att uppfylla lagens krav
- Utveckla arbetet med att vara en äldrevänlig stad
- Utveckla språkrevitaliserande insatser

Samråd med alla grupper

Sverigefinnarna har utökade rättigheter när det kommer till att få service på finska. Barn och ungas rättigheter till inflytande är en viktig del i minoritetslagen. Kommunen arbetar med att utveckla former för dialog med barn och unga i Hallstahammar. Det är viktigt att väva in de nationella minoriteternas rättigheter i dialogprocesserna. De övriga nationella minoritetsgrupperna har ett grundskydd. Vilket betyder att kommunen bland annat ska informera om deras rättigheter, ge stöd till deras språk och kulturer och ge dem möjlighet till inflytande i frågor som berör dem. Vid planering av medborgardialog finns det en riktlinje för medborgardialog och en handbok som man kan ta hjälp av.

Mål och
budget

Strategi

Program

Hand-
lingsplan